

Очікування на наступні 12 місяців¹

Банки упевнені, що кредити зростатимуть: 74%² респондентів прогнозують збільшення портфеля корпоративних кредитів, а 70% – роздрібних. Такі очікування зберігаються вже близько року для роздрібно й корпоративного кредитування. Окремі великі банки очікують несуттєвого зниження якості кредитного портфеля домогосподарств. Водночас респонденти вважають, що якість кредитів бізнесу не зміниться. Дві третини опитаних очікують припливу депозитів як підприємств, так і домогосподарств.

Попит

У II кварталі попит корпорацій на кредити збільшився. Про це заявили 42% опитаних. Найбільше банків зауважили зростання попиту на кредити МСП. Попит на гривневі та короткострокові позики також розширився. Таку динаміку зумовлюють потреби бізнесу в оборотному капіталі, коштах для інвестицій та необхідність великих компаній реструктурувати борги. Більшість банків очікує, що в наступні три місяці попит надалі зростатиме.

Попит населення на споживчі кредити зріс: про це заявили переважно банки з великими портфелями кредитів фізичним особам. Основні чинники – покращення споживчих настроїв та зростання витрат на товари тривалого вжитку. Тим часом уже три квартали поспіль банки не бачать змін ні у попиті на іпотеку, ні у факторах, що на нього впливають.

Фінустанови очікують, що у III кварталі попит на кредити зросте, особливо від МСП та населення у споживчому сегменті. Короткострокові позики та кредити в національній валюті також будуть популярними. На збільшення попиту на іпотеку очікують переважно великі банки.

Банки покращили власну оцінку боргового навантаження на позичальників. У II кварталі тільки кожен п'ятий респондент оцінив рівень закредитованості бізнесу як високий (27% у попередньому кварталі). Зменшилася частка фінустанов, що вважають значним боргове навантаження на великі підприємства. 92% опитаних визначили навантаження на МСП низьким або середнім.

Водночас оцінка закредитованості домогосподарств продовжує знижуватися вже три квартали поспіль.

Умови кредитування

У II кварталі 92% банків не змінювали стандарти для кредитів бізнесу в цілому. Лише кожен десятий респондент повідомив про підвищення вимог до великих позичальників, а також по довгострокових і валютних кредитах. А от за позиками МСП та у гривні кредитні стандарти було дещо послаблено. Основні причини пом'якшення, зокрема для МСП, – посилення конкуренції між банками, позитивні очікування економічного розвитку в цілому та конкурентний тиск від небанківських установ. Уже півроку фінустанови не очікують змін у стандартах кредитування бізнесу.

У II кварталі 83% респондентів не змінили рівень схвалення заявок на кредити бізнесу. Однак уперше за останній рік банки зазначили, що цінові умови схвалення кредитних заявок бізнесу послабилися через зниження відсоткових ставок.

Банки не змінили стандарти кредитування населення як у споживчому сегменті, так і в іпотечному. Респонденти очікують, що у III кварталі ця тенденція збережеться.

У II кварталі рівень схвалення заявок на споживчі кредити збільшився. Про це повідомили 23% опитаних, переважно банки з невеликими кредитними портфелями фізосіб. Натомість рівень схвалення заявок на іпотеку практично не змінюється шість кварталів поспіль. Великі банки вважали, що цінова політика у споживчому та іпотечному кредитуванні стала жорсткішою, бо зросли відсоткові ставки та посилювалися вимоги до застави.

Ризики

За оцінками великих банків, у II кварталі загальний рівень ризиків підвищився. Лише валютний ризик залишається на низькому рівні три квартали поспіль. Найпомітніше збільшився кредитний ризик (40% опитаних). Дещо зросли процентний, операційний та ризик ліквідності. Опитані банки очікують, що у III кварталі найсуттєвіше може збільшитися валютний ризик, зростуть кредитний та операційний ризики. Натомість процентний і ризик ліквідності можуть знизитися.

¹ Інформація про Опитування наведена на стор. 11.

² Тут і далі відповіді респондентів не зважені: 1 банк – 1 голос.

Очікування на наступні 12 місяців

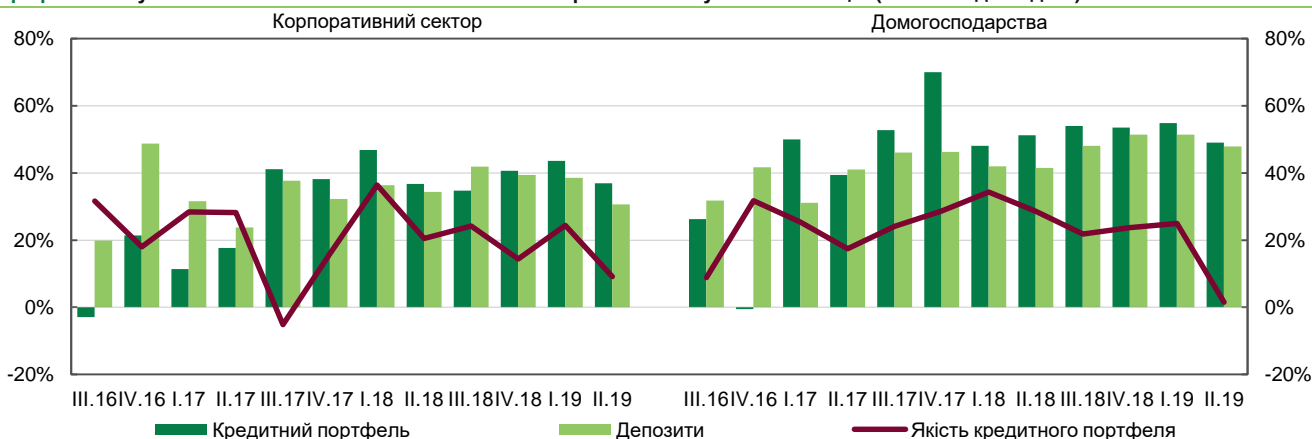
У II кварталі банки мали оптимістичні очікування стосовно зростання фондування та кредитування. Респонденти розраховували на збільшення позик населенню та бізнесу (баланси відповідей становили 49%³ та 37% відповідно). Тенденція зберігається 13 кварталів поспіль у роздрібному сегменті й 11 – у корпоративному.

Окремі великі банки песимістично налаштовані стосовно якості кредитного портфеля домогосподарств, тому

баланс відповідей вперше за три роки був таким низьким – 2%. Водночас більшість респондентів не очікує змін якості кредитів бізнесу.

Дві третини опитаних передбачає, що приплив депозитів населення та коштів бізнесу збережеться й надалі. Баланси відповідей становили 48% та 31% відповідно (графік 1).

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців (баланс відповідей*)

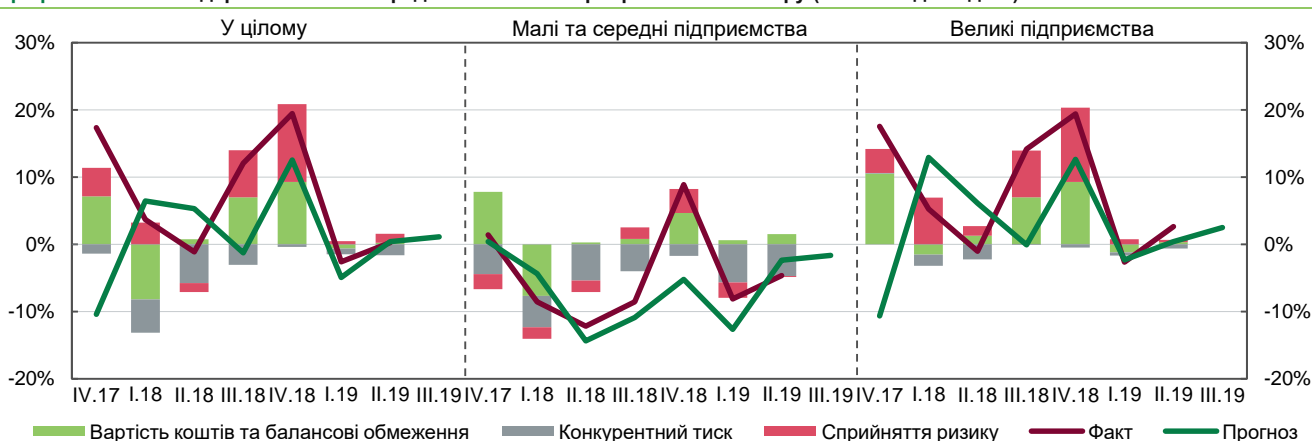
* Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

Кредитування корпоративного сектору

У II кварталі стандарти кредитування для корпоративних позичальників не змінилися в 92% опитаних. При цьому кожен п'ятий банк повідомив, що до позичальників-МСП вимоги несуттєво пом'якшилися, а кожен десятий знизив їх за кредитами у гривні. Така ж частка опитаних посилила стандарти для великих боржників, за довгостроковими й валютними позиками.

Основні причини пом'якшення кредитної політики респондентів, зокрема для МСП – посилення конкуренції між банками, позитивні очікування економічного розвитку в цілому та конкурентний тиск з боку небанківських установ. Інші фактори не впливали на зміну внутрішніх вимог до корпоративних позичальників (графік 2).

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору (баланс відповідей*)

Примітка: лінії на графіку – фактичні та прогнозовані значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. "Вартість коштів та балансові обмеження" – незважене середнє факторів "Капіталізація банку" та "Ліквідна позиція банку"; "Конкурентний тиск" – незважене середнє факторів "Конкуренція з іншими банками" та "Конкуренція з небанківськими установами"; "Сприйняття ризику" – незважене середнє факторів "Очікування загальної економічної активності", "Очікування розвитку галузі або окремого підприємства", "Інфляційні очікування", "Курсові очікування" та "Ризик застави".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Очікування респондентів на III квартал досить точно повторюють результати II кварталу. Загалом банки вважають, що у III кварталі стандарти кредитування для бізнесу не зміняться (75% опитаних). Хоча 19% опитаних

³ Баланс відповідей (див. методику в додатку на стор. 7).

збираються посилювати вимоги до кредитів у валюті, а 16% – до довгострокових позик. На думку банків, незначного зниження кредитних стандартів можна очікувати для кредитів МСП, короткострокових та гривневих позик (детальні результати наведено в розділі III Додатка до звіту).

83% опитаних заявили, що у II кварталі рівень схвалення заявок на кредити бізнесу не змінився. Водночас другий

квартал поспіль фінустанови заявляють про незначне збільшення рівня схвалення заявок у сегментах МСП, короткострокових та гривневих позик. Уперше за останній рік банки зазначили, що цінові умови схвалення кредитних заявок бізнесу послабилися через зниження відсоткових ставок. Інші фактори практично не впливали на рівень схвалення корпоративних кредитів (графік 3).

Графік 3. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору (баланс відповідей*)

Примітка: лінія на графіку – фактичне значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. "Відсоткові ставки" – фактор "Відсоткові ставки"; "Заставні вимоги" – фактор "Заставні вимоги"; "Інші умови" – незважене середнє факторів "Зміни непроцентних платежів", "Розмір кредиту чи кредитної лінії", "Обмеження, установлені кредитною угодою на позичальника" та "Строк кредиту".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

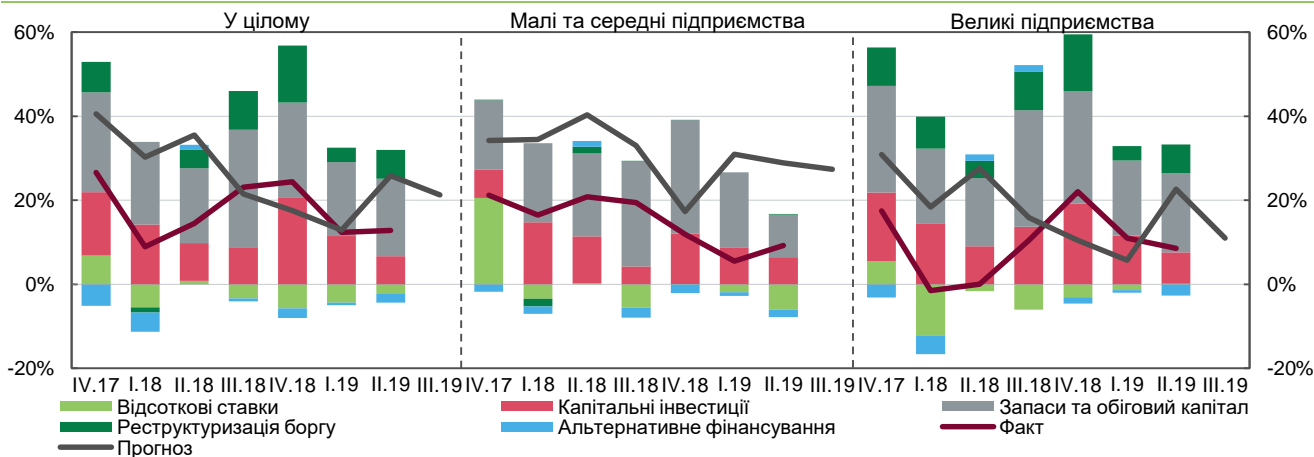
У II кварталі попит на корпоративні кредити збільшився. Про це заявили 42% опитаних, баланс відповідей становив 13%. Ідеться про кредити як МСП, так і великим підприємствам (графік 4).

Проявляється тенденція кредитного попиту МСП: останній рік баланс відповідей зменшувався. Потреба підприємств у капітальних інвестиціях та обіговому капіталі мала б активно стимулювати попит, однак, зі слів банків, кредити від банків-конкурентів та зростання відсоткових ставок продовжували стримувати його.

Попит великих підприємств на кредити зростає протягом року, хоча останні два квартали дедалі менш переконливо. Головними чинниками респонденти вважають потреби великого бізнесу в оборотному капіталі, коштах для інвестицій та реструктуризації боргів (розділ III Додатка).

Банки очікують, що у III кварталі попит надалі зростатиме на всі види кредитів бізнесу. Найбільше – на кредити МСП (баланс відповідей становив 27%), короткострокові (24%) та гривневі позики (19%).

Графік 4. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору (баланс відповідей*)

Примітка: лінії на графіку – фактичні та прогностичні значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. "Відсоткові ставки" – фактор "Зміна відсоткових ставок"; "Капітальні інвестиції" – фактор "Потреба в капітальних інвестиціях"; "Оборотний капітал" – фактор "Потреба в оборотному капіталі"; "Реструктуризація боргу" – фактор "Реструктуризація боргу"; "Альтернативне фінансування" – незважене середнє факторів "Внутрішнє фінансування", "Кредити від інших банків" та "Продаж активів".

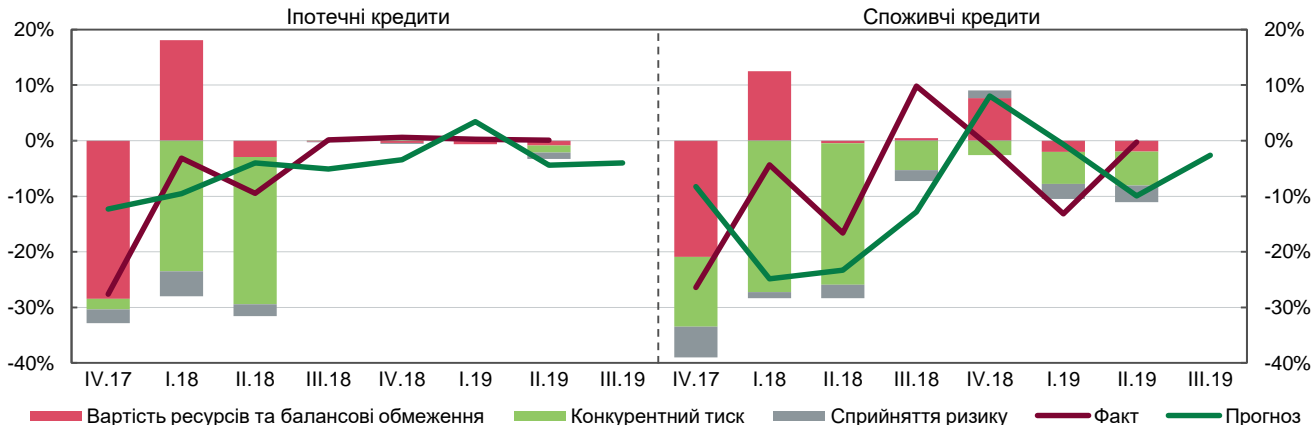
* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.

Кредитування домогосподарств

У II кварталі стандарти кредитування домогосподарств як у споживчому сегменті, так і в іпотечному не змінилися. Лише 15% банків звітували про послаблення внутрішніх нормативів та критеріїв відбору позичальників у споживчому сегменті через посилення конкуренції з іншими банками, позитивні очікування економічного зростання та підвищення платоспроможності споживачів.

Водночас 97% опитаних повідомили, що в іпотечному сегменті стандарти кредитування не змінилися. Така тенденція спостерігається протягом останнього року (графік 5). Тільки кожен десятий респондент очікує, що у III кварталі вимоги до кредитних заявок несуттєво пом'якшаться у споживчому кредитуванні та іпотечному.

Графік 5. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств (баланс відповідей*)

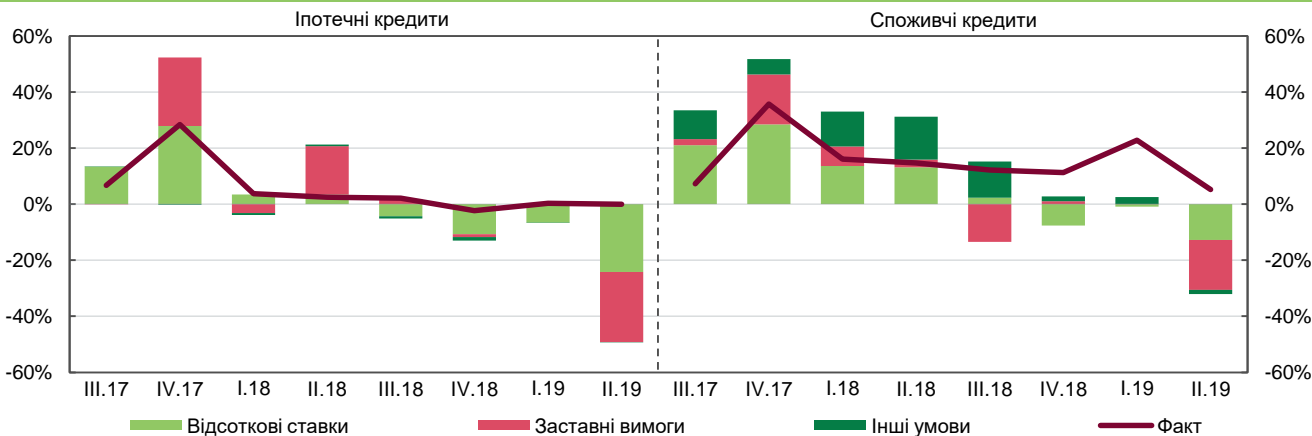

Примітка: лінії на графіку – фактичні та прогнозовані значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. "Вартість ресурсів та балансові обмеження" – фактор "Вартість ресурсів та балансові обмеження"; "Конкурентний тиск" – незважене середнє факторів "Конкуренція з іншими банками" та "Конкуренція з небанківськими установами"; "Сприйняття ризику" – незважене середнє факторів "Очікування загальної економічної активності", "Інфляційні очікування", "Курсові очікування", а також "Очікування ринку нерухомості" (для іпотечних кредитів) або "Очікування платоспроможності споживачів", "Ризик застави" (для споживчих кредитів).
* Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Поточне опитування засвідчило, що рівень схвалення заявок на споживчі кредити несуттєво збільшився у 23% респондентів, переважно банків з невеликими кредитними портфелями фізосіб. Однак окремі великі банки вважали, що цінова політика у споживчому та

іпотечному кредитуванні стала жорсткішою через зростання відсоткових ставок та посилення вимог до застави. Шість кварталів поспіль рівень схвалення заявок на іпотеку практично не змінюється. У II кварталі це зауважили всі опитані (графік 6).

Графік 6. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств (баланс відповідей*)

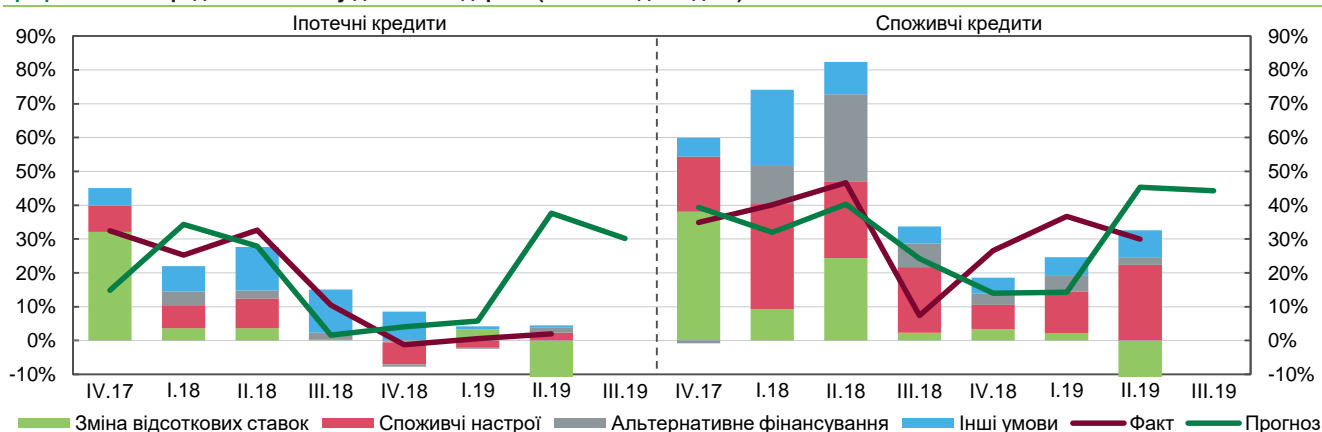
Примітка: лінія на графіку – фактичне значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. "Відсоткові ставки" – фактор "Відсоткові ставки за кредитами"; "Заставні вимоги" – фактор "Заставні вимоги"; "Інші умови" – незважене середнє факторів "Строк кредиту", "Зміни непроцентних платежів", а також "Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)" (для іпотечних кредитів та "Розмір кредиту" (для споживчих кредитів)).
* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення заявок.

38% респондентів заявили, що попит на споживчі кредити збільшився, особливо це стосується банків з великими роздрібними кредитними портфелями. Тенденція зростання попиту на споживчі кредити триває з III кварталу 2015 року. Хоча банки оптимістичні в прогнозах зростання попиту на іпотеку, уже три квартали поспіль вони констатують його незмінність. За результатами цього опитування, він не змінився у 84% опитаних.

Найвагомішими факторами зростання попиту на споживчі кредити названі покращення споживчих настроїв та зростання витрат на товари тривалого вжитку. На думку окремих банків-лідерів кредитування домогосподарств, у II кварталі зростання відсоткових ставок негативно впливало на зміну попиту як на споживчі, так і на іпотечні позики (графік 7 та розділ IV Додатка).

Банки очікують, що у III кварталі попит домогосподарств на кредити несуттєво збільшиться.

Графік 7. Зміна кредитного попиту домогосподарств (баланс відповідей*)

Примітка: лінії на графіку – фактичні та прогнозні значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника. “Зміна відсоткових ставок” – фактор “Зміна відсоткових ставок”; “Споживчі настрої” – фактор “Споживчі настрої”; “Альтернативне фінансування” – незважене середнє факторів “Заощадження домогосподарств” та “Кредити від інших банків”; “Інші умови” (для іпотечних кредитів) – фактор “Перспективи ринку нерухомості”; “Інші умови” (для споживчих кредитів) – незважене середнє факторів “Витрати на товари тривалого вжитку” та “Купівля іноземної валюти”.

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.

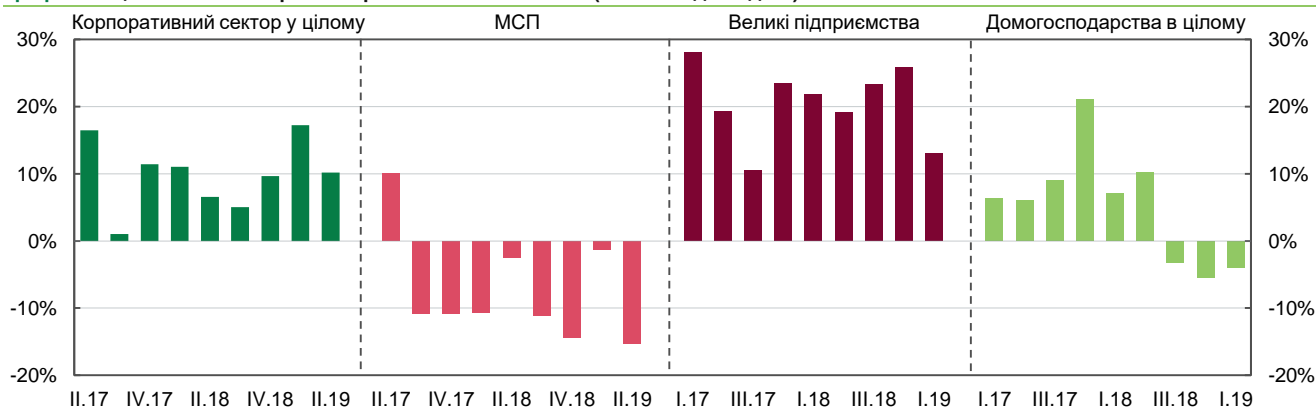
Оцінка боргового навантаження

У II кварталі боргове навантаження в корпоративному секторі вважали високим 18% респондентів, а кварталом раніше – 27%. Частка банків, що вказали на високу закредитованість великих підприємств, також зменшилася, а саме з 49% квартал тому до 39% тепер. Натомість боргове навантаження на МСП вважали

низьким або середнім 92% опитаних: баланс відповідей був рекордно низьким за весь період спостережень.

Оцінка закредитованості домогосподарств продовжує знижуватися. 88% банків вважали її рівень низьким або середнім. Баланс відповідей був від’ємним третій квартал поспіль (графік 8).

Графік 8. Оцінка поточного рівня боргового навантаження (баланс відповідей*)

* Вище значення балансу відповідей відповідає вищій оцінці закредитованості. Позитивне значення свідчить про високий рівень закредитованості, від’ємне – про її низький рівень.

Оцінка ризиків

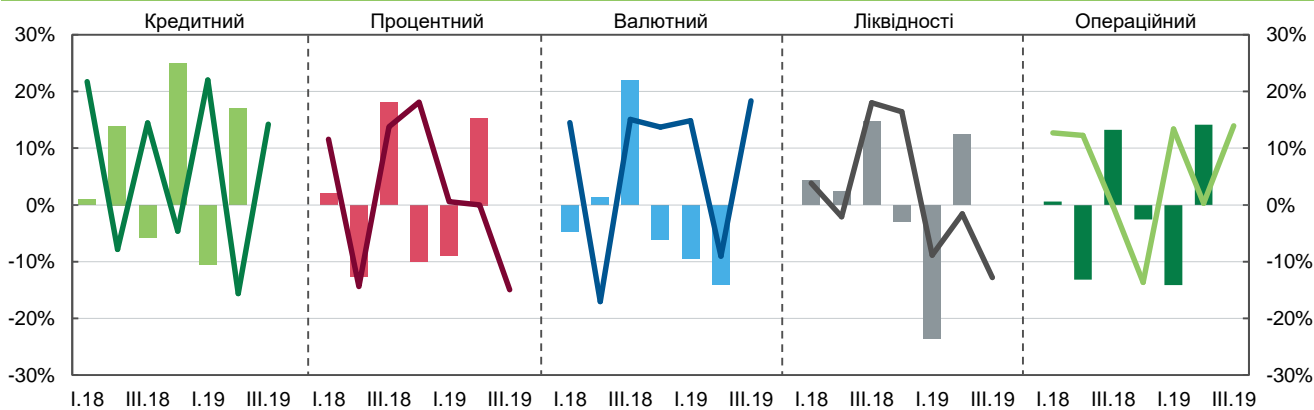
Банки, здебільшого великі, вважають, що всі ризики підвищилися, окрім валютного, який залишається

низьким три квартали поспіль. Найпомітнішим стало збільшення кредитного ризику (40% опитаних), хоча в

минулому кварталі банки очікували його значного зниження. Злам тенденції відбувся в процентному, операційному та ризику ліквідності: минулого кварталу вони знижувалися, у цього разу зросли (баланси відповідей становили 15%, 14% та 12% відповідно). Як і у випадку із кредитним ризиком, оцінки великих банків визначили підсумковий результат опитування стосовно

вказаних ризиків. Банки очікують, що у III кварталі найзначніше може збільшитися валютний ризик (баланс відповідей 18%). Також можуть зрости кредитний та операційний ризики. Водночас, на думку респондентів, процентний і ризик ліквідності повинні знизитися (графік 9).

Графік 9. Зміна ризиків банків (баланс відповідей*)

Стовпчики на графіку – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків.

Додаток: Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантів відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, упорядкованими за шкалою.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”. В опитуванні використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців, тобто протягом наступного за звітним кварталом.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник

змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Із результатами анкетування в форматі Excel можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет представництва Національного банку України за посиланням:

https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Таблиця 1. Результати опитування

Баланс відповідей	2016		2017				2018				2019	
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники												
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?												
Кредитний портфель	-3.0	21.4	11.4	17.6	41.1	38.2	46.8	36.7	34.8	40.7	43.6	36.9
Депозити	19.8	48.8	31.6	23.8	37.7	32.3	36.3	34.4	41.9	39.4	38.5	30.6
Якість кредитного портфеля	31.6	18.0	28.4	28.2	-5.1	16.0	36.4	20.5	24.2	14.4	24.3	9.1
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?												
Кредитний портфель	26.3	-0.6	49.9	39.4	52.7	70.0	48.1	51.2	54.0	53.5	54.8	49.0
Депозити	31.7	41.7	31.1	41.0	46.1	46.2	42.0	41.5	48.1	51.4	51.4	47.9
Якість кредитного портфеля	8.8	31.7	25.3	17.5	24.1	28.7	34.3	28.6	21.8	23.7	25.0	1.5
II. Оцінки ризиків												
Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?												
Кредитний ризик	2.2	18.3	28.4	24.0	12.2	42.2	1.0	13.9	-5.8	24.9	-10.4	17.0
Процентний ризик	-8.3	9.2	-20.0	-12.0	-27.8	-10.5	1.9	-12.5	18.1	-10.1	-9.0	15.3
Валютний ризик	-10.7	22.2	24.0	-15.2	20.5	12.1	-4.6	1.3	22.0	-6.1	-9.4	-14.0
Ризик ліквідності	-8.0	15.2	-30.3	2.8	-23.1	8.6	4.3	2.3	14.8	-3.0	-23.5	12.4
Операційний ризик	10.2	16.3	14.6	33.5	3.6	13.0	0.6	-13.2	13.2	-2.6	-14.1	14.1
Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?												
Кредитний ризик	11.3	8.1	6.3	11.3	24.5	21.7	-7.9	14.5	-4.6	22.0	-15.6	14.2
Процентний ризик	-9.3	-9.1	-7.9	-11.6	-14.3	11.6	-14.3	13.8	18.1	0.6	0.0	-14.9
Валютний ризик	7.7	-3.6	-8.4	-9.3	23.9	14.5	-17.0	15.1	13.7	14.9	-9.0	18.4
Ризик ліквідності	-4.9	-0.8	10.4	-2.0	-2.8	3.9	-2.1	18.0	16.4	-8.8	-1.5	-12.8
Операційний ризик	8.7	8.3	12.1	28.9	12.9	12.7	12.3	-0.2	-13.6	13.4	0.3	13.9
III. Кредитування корпоративного сектору												
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	0.0	2.0	33.4	-2.2	-1.9	17.4	3.7	-1.1	12.1	19.4	-2.6	0.3
Кредити МСП	-9.5	-1.1	16.5	-5.1	13.5	1.4	-8.6	-12.2	-8.5	8.9	-8.1	-4.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кредити великим підприємствам	10.7	3.9	35.9	1.9	1.2	17.5	5.3	-1.0	14.2	19.4	-2.7	2.6
Короткострокові кредити	7.4	-0.1	21.7	-3.9	-2.6	16.8	-2.1	-3.1	3.1	12.4	-5.2	-2.2
Довгострокові кредити	2.0	3.5	38.2	6.1	11.6	20.2	4.9	1.2	12.5	20.5	-2.5	0.5
Кредити в національній валюті	-1.3	-0.4	17.3	-3.8	-2.6	16.7	-3.0	0.3	6.0	18.2	-3.9	-2.9
Кредити в іноземній валюті	12.0	4.5	32.9	6.8	13.3	20.7	-0.7	-0.7	6.6	16.1	0.7	3.0

Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?

Капіталізація банку	1.6	0.3	6.4	12.4	11.6	12.4	-7.1	1.1	0.8	12.8	0.1	0.1
Ліквідна позиція банку	-8.4	-1.0	5.9	-0.4	-1.6	1.9	-9.3	0.4	13.1	5.7	-1.3	0.4
Конкуренція з іншими банками	-10.1	-12.6	-11.2	-17.9	-15.3	-3.1	-10.3	-11.9	-6.5	-0.8	-1.8	-3.1
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	0.0	0.1	0.0	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	0.0	-0.1
Очікування загальної економічної активності	0.1	-4.6	-3.4	-13.3	1.5	4.9	-5.3	-0.2	1.8	15.5	0.3	2.8
Інфляційні очікування	2.7	-1.0	-3.2	-1.2	-0.9	6.6	8.9	-1.3	4.8	9.3	0.5	0.4
Курсові очікування	4.4	6.1	8.1	8.4	4.8	9.7	11.0	1.9	13.4	16.7	1.9	2.2
Очікування розвитку галузі або окремого підприємства	2.5	-8.0	-5.7	-12.4	-6.6	3.3	0.6	-9.2	7.0	2.9	-0.7	-1.0
Ризик застави	5.9	13.5	8.1	-3.1	-3.0	-3.3	0.9	2.0	8.2	13.4	0.3	2.2

Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом наступного кварталу?

У цілому	-4.5	-24.5	8.3	-8.8	-10.4	6.4	5.3	-1.3	12.5	-5.0	0.4	1.1
Кредити МСП	-13.2	-13.2	7.3	-12.9	0.4	-4.4	-14.4	-10.9	-5.2	-12.7	-2.4	-1.6
Кредити великим підприємствам	2.5	-12.5	12.1	-0.1	-10.7	12.9	6.1	-0.1	12.6	-2.3	0.4	2.5
Короткострокові кредити	-5.9	-23.7	13.5	-4.4	-16.4	3.5	-13.5	-3.2	8.0	-8.6	-3.2	-2.4
Довгострокові кредити	7.6	-8.4	21.7	-6.0	-9.3	15.3	8.2	2.9	16.0	1.9	0.8	1.6
Кредити в національній валюті	-12.2	-24.7	7.1	-9.1	-15.0	4.7	-12.1	-2.1	13.1	0.3	-3.1	-3.3
Кредити в іноземній валюті	4.4	-9.0	25.9	1.8	-1.7	16.0	7.9	2.6	7.4	-2.7	3.9	4.9

Як змінився рівень схвалення заявок на кредити корпоративному сектору у кварталі, що закінчився?

У цілому	8.3	12.1	-20.0	12.6	16.4	-2.5	-4.1	1.3	-7.3	-11.7	-0.3	1.6
Кредити МСП	18.5	7.3	-11.1	19.9	10.9	22.5	9.4	10.3	-2.5	-0.5	7.4	9.1
Кредити великим підприємствам	-1.2	-3.3	-24.2	11.3	13.9	2.3	-4.3	1.2	-8.1	-20.6	-4.2	0.4
Короткострокові кредити	8.3	11.3	-18.7	13.3	17.3	-1.6	2.8	2.7	-11.0	-6.4	3.8	3.0
Довгострокові кредити	-1.0	-9.7	-24.5	9.8	7.2	-6.0	1.1	-0.7	-11.7	-19.9	-2.8	1.6
Кредити в національній валюті	15.6	11.2	-13.9	18.5	17.4	3.9	3.3	2.3	-13.8	-5.8	2.5	2.9
Кредити в іноземній валюті	-3.1	-9.7	-24.5	2.3	0.6	-6.2	1.2	1.2	-4.5	-15.4	-2.7	0.2

Як змінилися цінові та нецінові умови схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?

У цілому												
Відсоткові ставки (підвищення – це жорсткіші умови)	-31.7	-16.7	-40.9	-33.6	-38.3	0.4	11.1	-6.0	27.7	35.2	11.9	-5.6
Зміни непроцентних платежів	7.7	-1.4	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	-0.1	0.0	0.4	0.0	0.2	0.0
Розмір кредиту чи кредитної лінії	0.3	6.8	25.8	-3.3	-0.1	5.2	4.1	-2.4	-1.0	1.6	-3.7	-2.1
Заставні вимоги	16.0	11.7	11.6	-1.0	-2.7	15.1	-6.4	0.3	2.0	15.0	-0.9	0.0
Обмеження, установлені кредитною угодою на позичальника	13.3	17.3	26.3	23.7	19.4	3.1	12.0	3.5	1.0	10.2	2.0	1.0
Строк кредиту	7.0	6.9	2.9	-8.1	0.9	0.8	-0.6	0.2	0.9	1.4	1.4	-0.1
Малим і середнім підприємствам												
Відсоткові ставки (підвищення – це жорсткіші умови)	-18.3	-13.2	-41.3	-39.9	-31.6	-26.6	-3.5	5.1	22.6	32.4	3.4	-9.3
Зміни непроцентних платежів	7.8	-1.4	-0.2	5.3	-1.1	-6.5	-2.4	0.0	0.5	0.0	0.2	-0.1
Розмір кредиту чи кредитної лінії	-3.7	-3.0	22.8	3.0	0.0	-18.9	-5.1	0.0	7.9	0.2	-2.5	-7.8
Заставні вимоги	5.4	4.4	8.8	-3.6	9.9	7.6	-6.4	-4.2	2.0	8.1	1.7	-10.1
Обмеження, установлені кредитною угодою на позичальника	9.6	15.9	40.6	17.7	11.3	5.2	12.1	3.6	-4.6	0.8	0.9	1.0
Строк кредиту	3.5	3.6	2.0	-1.9	0.9	-5.7	-0.6	0.1	0.6	0.1	-7.1	-7.0
Великим підприємствам												
Відсоткові ставки (підвищення – це жорсткіші умови)	-31.6	-17.7	-40.5	-33.4	-38.2	0.3	11.5	-5.9	26.0	33.9	13.6	-5.5
Зміни непроцентних платежів	1.5	0.3	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	0.0	0.0	0.5	0.0	0.2	0.0
Розмір кредиту чи кредитної лінії	0.3	7.0	26.2	-3.0	-0.1	5.3	4.2	-2.5	-1.0	1.6	-3.7	-1.6
Заставні вимоги	25.8	11.6	18.2	5.4	-2.9	13.9	-5.7	1.0	2.6	15.8	-0.2	1.0
Обмеження, установлені кредитною угодою на позичальника	13.3	17.2	26.4	24.1	19.4	3.1	18.7	3.5	1.0	10.3	2.0	1.2
Строк кредиту	9.2	6.9	2.9	-6.3	2.4	-5.6	-0.6	0.2	0.9	1.4	0.2	0.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Як змінився попит корпоративного сектору на кредити протягом кварталу, що закінчився, без урахування сезонних змін?												
У цілому	23.3	17.6	8.8	22.4	13.9	26.6	9.0	14.5	23.1	24.4	12.3	12.8
Кредити МСП	24.4	16.9	16.9	25.1	18.2	21.2	16.5	20.8	19.4	11.9	5.5	9.2
Кредити великим підприємствам	12.2	3.7	5.4	14.4	13.5	17.4	-1.5	0.1	10.4	22.0	11.0	8.5
Короткострокові кредити	18.2	16.7	4.0	22.4	14.9	24.4	4.5	16.4	23.3	23.1	10.3	10.7
Довгострокові кредити	7.2	-1.8	17.0	12.8	10.8	20.5	12.7	9.7	10.3	22.4	12.7	9.6
Кредити в національній валюті	22.2	18.3	10.2	22.4	13.9	26.2	5.5	11.8	23.9	23.3	10.6	13.4
Кредити в іноземній валюті	2.3	-2.6	-3.4	1.4	2.4	12.8	7.0	8.4	7.8	3.6	8.0	7.2
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту корпоративного сектору на кредити у кварталі, що закінчився?												
Зміни відсоткових ставок	18.0	14.9	15.7	21.1	19.7	6.8	-5.5	0.8	-3.4	-5.7	-4.4	-2.3
Потреба в капітальних інвестиціях	5.9	8.9	8.3	20.6	13.4	15.1	14.2	9.0	8.8	20.6	11.5	6.7
Потреба в оборотному капіталі	25.6	17.1	17.4	23.8	24.2	23.8	19.7	17.8	27.9	22.7	17.6	18.4
Реструктуризація боргу	20.3	16.3	17.3	20.6	15.2	7.2	-1.2	4.3	9.2	13.6	3.5	6.9
Внутрішнє фінансування	6.6	8.9	3.8	8.2	-4.4	-5.6	-2.9	9.1	5.4	-1.1	1.0	-2.0
Кредити від інших банків	-7.5	1.1	-12.8	-10.0	2.2	-9.7	-10.9	-5.5	-7.5	-5.8	-5.4	-4.2
Продаж активів	1.7	1.8	1.6	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.7	0.0
Як, на Вашу думку, зміниться попит корпоративного сектору на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?												
У цілому	20.0	31.6	38.8	39.3	40.6	30.2	35.5	21.5	17.6	12.9	25.8	21.3
Кредити МСП	26.3	21.0	39.8	36.7	34.2	34.5	40.3	33.0	17.3	31.0	28.9	27.4
Кредити великим підприємствам	13.1	18.2	27.9	31.0	30.9	18.4	27.6	15.9	10.5	5.8	22.6	11.0
Короткострокові кредити	27.6	30.6	32.3	41.7	41.8	26.4	37.4	21.7	18.1	17.3	30.6	23.6
Довгострокові кредити	2.0	9.5	28.4	34.0	27.6	20.1	25.6	6.5	7.4	9.4	20.0	13.7
Кредити в національній валюті	29.8	33.9	40.8	41.1	39.4	33.1	37.5	21.7	18.1	17.2	24.3	18.8
Кредити в іноземній валюті	-1.8	-3.0	11.0	16.2	19.1	-2.2	14.8	4.1	1.8	6.5	-2.2	14.3
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	13.5	15.5	10.6	16.5	1.0	11.4	11.0	6.6	5.0	9.7	17.3	10.2
МСП	-4.1	-2.1	-4.9	10.0	-10.8	-10.9	-10.6	-2.5	-11.1	-14.4	-1.3	-15.3
Великі підприємства	25.7	22.5	23.8	28.1	19.2	10.5	23.5	21.9	19.2	23.3	25.8	13.1

IV. Кредитування домогосподарств

Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?												
Іпотечні кредити	0.1	-20.5	-7.0	-6.7	-6.9	-27.6	-3.1	-9.5	0.1	0.6	0.3	0.1
Споживчі кредити	-17.4	-4.6	-24.3	-13.5	17.6	-26.4	-4.4	-16.6	9.8	-1.1	-13.1	-0.2
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?												
Вартість ресурсів та балансові обмеження	-8.2	-4.4	-9.2	-4.2	-22.5	-19.5	-1.5	-0.8	0.0	5.8	-2.4	-2.6
Конкуренція з іншими банками	-19.9	-29.1	-10.6	-10.3	-15.5	-17.3	-33.4	-22.0	-10.5	-3.8	-7.5	-12.0
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	-4.9	-0.3	-3.7	-4.0	-4.1	-18.0	0.3	0.0	-1.2	-4.0	-0.1
Очікування загальної економічної активності	-17.4	-1.2	-16.8	-4.7	-12.2	-13.1	-14.7	-7.5	-5.4	8.5	-7.1	-5.1
Інфляційні очікування	-8.2	2.2	-0.1	-1.9	-6.0	-3.9	-8.6	-2.0	-1.6	-0.1	0.0	0.1
Курсові очікування	-5.0	2.8	0.1	0.4	-6.0	-2.0	0.1	0.7	1.1	1.4	0.0	0.1
Очікування ринку нерухомості	-2.5	0.1	-3.9	-4.0	-1.9	0.0	-4.5	-1.9	-0.2	-0.1	0.0	-1.8
Очікування платоспроможності споживачів	-9.5	-3.0	-5.8	-7.8	-2.9	-14.1	6.4	2.1	-4.4	-3.0	-4.9	-9.5
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?												
Іпотечні кредити	12.3	-5.7	4.1	-5.2	-12.3	-9.5	-4.0	-5.1	-3.4	3.4	-4.4	-4.0
Споживчі кредити	-18.3	-13.9	-31.5	-10.8	-8.3	-24.9	-23.3	-12.8	8.0	-0.6	-9.9	-2.6
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?												
Іпотечні кредити	14.4	21.7	7.3	7.3	6.8	28.4	3.8	2.5	2.2	-2.3	0.4	0.0
Споживчі кредити	19.3	6.0	21.8	23.9	7.3	35.7	16.1	14.7	12.2	11.3	22.9	5.2
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?												
Іпотечні кредити												
Відсоткові ставки за кредитами	-2.6	-24.8	9.3	-7.5	-13.4	-28.0	-3.5	-3.5	4.3	10.7	6.6	24.1
Заставні вимоги	0.0	0.0	-2.3	19.8	0.1	-24.4	3.2	-17.2	-1.8	1.0	0.0	25.1
Строк кредиту	-0.1	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.4	0.3	0.0	0.0	-0.3	0.0	0.0
Зміни непроцентних платежів	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.2	0.0	3.1	3.2	0.0	0.2
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-4.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	-0.3	-1.7	-0.6	1.0	0.0	0.1
Споживчі кредити												
Відсоткові ставки за кредитами	-4.7	-12.8	-29.0	-20.9	-21.1	-28.5	-13.7	-13.2	-2.3	7.6	0.8	12.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Заставні вимоги	0.0	0.0	0.0	-0.1	-2.2	-17.9	-6.9	-2.8	13.5	-1.0	0.0	17.8
Строк кредиту	-9.7	-14.0	-6.5	-7.7	-3.1	-3.5	-12.5	-8.3	-32.8	-1.6	-2.9	-4.3
Зміни непроцентних платежів	0.8	-3.1	-3.0	-1.1	-5.4	-3.7	-5.2	-1.5	-9.7	1.0	-0.9	-1.3
Розмір кредиту	-24.3	-11.4	-9.3	-18.3	-22.4	-9.1	-19.5	-35.9	3.8	-4.8	-3.8	9.8
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?												
Іпотечні кредити	16.9	24.7	15.3	42.8	37.4	32.4	25.2	32.7	10.5	-1.2	0.6	1.9
Споживчі кредити	15.3	22.4	21.7	45.7	4.6	35.0	40.1	46.7	7.4	26.6	36.8	30.0
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?												
Іпотечні кредити												
Зміна відсоткових ставок	2.8	24.8	24.5	10.5	14.3	32.1	3.6	3.7	0.3	-0.5	3.3	-25.0
Перспективи ринку нерухомості	2.7	3.0	12.4	15.2	15.4	5.1	7.4	12.9	12.7	8.6	1.0	0.6
Споживчі настрої	2.7	2.8	6.0	8.9	8.4	7.8	6.8	8.8	0.1	-6.5	-2.1	2.3
Заощадження домогосподарств	0.1	3.1	5.3	7.6	3.2	3.6	6.9	7.0	3.9	6.8	4.4	3.7
Кредити від інших банків	2.5	0.4	9.0	0.9	2.7	-3.4	1.3	-2.4	0.0	-8.0	-5.0	-0.4
Споживчі кредити												
Зміна відсоткових ставок	5.0	9.0	24.0	24.9	25.8	38.1	9.3	24.3	2.3	3.4	2.3	-13.1
Споживчі настрої	13.8	19.1	13.4	27.2	24.3	16.2	31.0	22.7	19.4	7.2	12.2	22.3
Витрати на товари тривалого вжитку	1.5	12.9	19.2	17.5	10.5	12.1	31.6	14.1	9.6	5.9	8.2	12.3
Купівля іноземної валюти	3.3	-2.5	2.0	9.2	-0.9	-0.9	13.4	5.0	0.5	3.4	2.4	3.6
Заощадження домогосподарств	1.5	18.9	6.4	5.8	4.6	-0.3	32.1	22.4	1.9	5.8	6.3	3.9
Кредити від інших банків	1.1	2.5	11.7	-1.6	-9.2	-1.4	-9.4	29.1	12.0	0.8	3.4	0.7
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?												
Іпотечні кредити	3.9	7.9	30.0	34.6	14.9	34.3	27.9	1.6	4.0	5.8	37.7	30.2
Споживчі кредити	25.4	23.2	44.2	52.9	39.3	32.0	40.3	24.2	14.0	14.3	45.4	44.3
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	2.9	0.1	-1.0	6.3	6.0	9.0	21.1	7.0	10.2	-3.2	-5.4	-4.0

Інформація про Опитування

Опитування про умови банківського кредитування – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Мета опитування – поглибити розуміння стану й тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт охоплює узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору і домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

Цей звіт містить оцінку стану банківського кредитного ринку у II кварталі 2019 року та очікувань на III квартал 2019 року. Опитування проводилося з 19 червня до 10 липня 2019 року серед кредитних менеджерів 50 банків.

Відповіді надали всі респонденти, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 99%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за посиланням: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови банківського кредитування, що стосуватиметься очікувань на IV квартал 2019 року, буде опубліковано у жовтні 2019 року.